

ה ה ו ל כ י ם ע ל ה י ם

הח.לה באיטליה 1948 - 1949

עבודה במס' לטווד סג'א.
מזגות לטווד סג'א.
ע"י זנב לטווד סג'א.

ירושלים, תשכ"ט

הפליטים הובאו לאיטליה ע"י הבריחה והוצאו ממנה בספינות המוסד לעליה ב'. בתקופה שבה שהו בארץ, עד ליציאתם, שפל בהם "המרכז לגולה". כנגוד לבריחה, אשר תחילתה היתה תנועה וזרימה עצמאית של יהודים הנדחפים אל ארצות החוף, הרי שהדאגה לקיומם של הפליטים בתקופת המעבר באיטליה וההעפלה היו יזומים ומאורגנים מלכתחילה ע"י חיילים, פעילים ושליחים מן הארץ.

תחילתו של "המרכז לגולה" היתה ביועז החיילים שנבחר בארצו בסוף 1944, שתפקידו היה לתאם את פעולת הסיוע לפליטים, ולחלק את המאמץ בין היהודות. ב-1945 הוברר והלך תפקידו של "המרכז לגולה". הגיעו אלפי פליטים יהודים שצריך היה לשפל בהם. הכעיה כבר לא היתה מקומית. בשם "המרכז לגולה" לא היתה יומרה לפעול גם בארצות אחרות, מחוץ לאיטליה, משמעותו של השם היתה שאיטליה היא המקום שאליו יגיעו הפליטים היהודים מארצות אחרות באירופה כדי לעלות לארץ ישראל. באיטליה יתרכזו יהודי הגולה. (א)

מוסד זה, שהיה לגלי למחצה, הוקדש לפעולה בקרב יהודי איטליה. בעוד שמראשית הפעולה באיטליה ועד סוף 1944 בצעו החיילים את כל הפעולות הן הלגליות למחצה והן הבלתי לגליות לחלוטין, הרי של "המרכז לגולה" נועדו מספר תפקידים אזרחיים בלויים: קשר עם הג'וינט, קשר עם אונרד"א, קשר עם הקהילות היהודיות באיטליה, קשר עם הספלאהממסלה הצבאי, הוצאת עתון לפ ליטים ("בדרך"), עדוד ארגון הפליטים, שפול במחנות, בחכשרות ובבתי ספר.

"המרכז לגולה" היה בתחילתו גוף של חיילים, ולאחר מכן גוף מעורב של חיילים ואזרחים. החברים הראשונים במרכז היו: מרדכי סורקיס, יחיאל דובדבני, זאב הרינג, יצחק לוי, צבי ליהמן ואריה אורון. בשלב הראשון היה דובדבני יו"ר "המרכז לגולה". בשלב מאוחר יותר נבחר אורון ליו"ר ובשאר בתפקידו גם בגלגולו האזרחי של המרכז.

במרץ 1946 התקיים כנס של "המרכז לגולה". אז הוחלט על שינוי הרכבו לאור הנסיבות. מאחר וחלו שנויים ניכרים במספר החיילים באיטליה, החיילים השתחררו משירותם, יחידות הפפרקו והוצאו מאיטליה, הצטמצם חבר הפעילים החיילים והלך. מאידך, גדלו התפקידים התחומים השונים. ביבתים החלו להגיע שליחים אזרחיים מהארץ לאיטליה. בכנס זה הוחלט כי "המרכז לגולה" יהפוך לגוף אזרחי, כלומר - גוף חברי אינם חיילים. (ב) מ"ב, עדות אריה אורון, 13.3.1966, עמ' 3.

אריה אורון
+ אריה אורון

אריה אורון
אריה אורון

הוא שמו שונה להפעלת המרץ המלאית, אך כפי הכל הוסיפו לקרוא לו
המרכז לגולה. כיושב ראש הוסיף לשמש מריה אורון, אשר שומרת משירותו
בבוא הבריטי עוד בקיץ 1945. (7)

מאחר והמרכז לגולה היה החוליה המהירה בין הבריחה למוסד לעליה
ב" היה לו קשר עם שני מקצועות. הקשר עם הבריחה היה ק"מ איט קשר
(השכר הסימביוזי שמש בתפקיד זה) אשר היה חבר במרכז לגולה.
מלבד - לבריחה היתה צריכות קבועה בתוך המרכז. למוסד לעליה ב" ^ה
לה היתה צריכות כוחות. המוסד היה אורון אשר שמעל בדפוסים בבריחה
והמאיים להלוצטיין. בין המוסד לעליה והמרכז לגולה פעל הקשר.
בהחילה מלא התקיד זה המאיי לוו' ינסקי (אשר נמנה בהאגות דריכה)
ואשריו יוסף מרדכי. הקשר המבטח כך שבהסדרו לימרכז לגולה מקום
החלטה וסודות, כדי לייצגו סטטוסים לעליה בהמשרות וקבוצים
שבמקומו. (8)

המרכז לגולה פעל בכל המוסים החיים מצבוריים והיהודיים של
המליטים. הוא טיפ בהקמת מרכז המליטים, אשר שונה בהחלטה על
ידו, עוד בחכמת וועידת המליטים בנובמבר 1945 שבה נבחר המרכז
המליטים "המרכז לגולה" מינה המנהל ל"המלוצי" וסייע במרכז
המנדט, החלוצים. כן עסק במעולה הבריחה הסבירית והרבותיה
במחנה סגור שליח "המרכז לגולה". היו שליחים ישרים, אשר
נודעו רק בבריחה, ושליחי המפלגת המרץ-היהודית של אוגוסט 1945
חלק מן המרכז לגולה, רחם המשלחת, מהיר אהר, היה חבר במרכזיה
המרכז לגולה. פעולה השליחים היתה חשובה במרכז המבשרות וגי'ס
מוסים להבשרות. מאחר והיו המשרות שהתנהלו בהן איטובי המנה, היה צורך
בהיאגות עם המנה (שספקים באירופה היה נחום סדמי). במרכז המשרות
שהתאיימו להפוני המנה. הדבר אנשים מהמשרות והמנהלות להימובים
ולקורטי פכיים. אלם אנשים המאנו במשרות המנה במליטים. את המסך
לכך טען "המרכז לגולה".

רוב המשימים לפעולותיו המנדטיות של המרכז לגולה הופגו מן
הנ' ונסט שעמו בתקיימו קריים גלויים, ושלום - מן המוכנות. לימרכז
לגולה היה קשר עם המחלקה הסדינית ועם מחלקת המליטים של המוכנות
היתדות, כיוון שעקב התקידו ומעמדו הרשמי למחנה והו במרכז לגולה
מוסד סייעו - אך כפי המוסד המייצג המפורמלי היתה צריכות המוכנות
במליטים.

הפריצת לחומי הגרץ מטור כמעט, ולמעלה מואת - המעמילים שנחששו חף לא
שטרו בארץ, אלא גורשו לקטריסין. לפיכך יט לקבוצ בקודת צידן הסובת
ביותר בקופת זו את החלטת המעמלה הכריטיית מה-22 לאוגוסט 1946 לגור
את המעמילים לקטריסין.

סלוח פן המפיינות שיבאז מאיסליה בקודת החקמלה הסליטיית: "עמית
סוחט", "סבמאי לרז'ינסקי", ו"הממרת המבחדות", מרצו את הממגזר,
המפורטת בגן היתם "סבמאי לרז'ינסקי" (מרץ 1947). המבדיסית ביחול
את המאבק עם מעמיליה לאחר רדתם לחוף.

הפריצת המפורטת וחודמסית כיותר במקומה זו היתה פרישת קבוצת
"מכסודוס" (ציאת אירופה), המעמיליה חוזרו כפה לפחזת בגרמניה.
פרישת זו סיבה הייתה למחוט פבדית ביידן הממגית יבאז מצדית, חולק
הסובת מוצאת: מאז לא נטו הכריטיים לחוזר את המעמילים סואמח
לאירופה, ונמשכו להבלות לקטריסין.

שתי המפיינות המחדמות בקופת לרז'ינסקי ו"מדינת ישראל" הית
המדינות שיבאז המפיינות מעמילים, ורימולות מהגירו המפיינות קללים על
מדינת ישראל.

הסוב לתמוד במידות על הקופת החקמלה הראסונה ולספור את סודין של
מפיינות המעמילים חראסונות לאחר טלחת העולם; המפיינות היתה בעת
ראסונותן. הממלחותיין למדו, ממלחותיין המסקו הממקומה.
את המזר הקופת החקמלה זו במרמי לפתח במזר כרינולוגי קוד מבו
ימורה הרקע למאבק החקמלהו הממממלחותיין הבין לאומית בבקית המלדיים
היחודיים דבבית ארץ ישראל, עמדתה של כריטיות, והממקע מרצ. המודים
האלה יוקדו גם לטקד שתי הקופות המאוררות יומי באקמלה כאיסליה.

2. כרינולוגיית א מאי 1945 - דצמבר 1945

- 8 מאי - סיג טלחת העולם המבית באירופה;
- 22 מאי - הסוכנות היהודית מגישה לצ'רצ'יל חוכית במדיין
ש" הממלחותיין היהודיים דבר פביעה לחקמלה פליטי
אירופה המקוט כרינולוגיית יהודית בא"י. צ'רצ'יל מסים
בי יט לחבות עד קצית החלטה.
- 22 יוני - הוכיח מדיין סמחה את הממלחותיין הכריטיות, המבית
הממלחותיין בקודת המדיין-ממלחותיין לעמית פליטיים,
בכודת קצית בה הית אוד לטקד סבז הממקומי
באירופה ובמדינות - הממלחותיין סבמח.